

BIJLAGE 2

HET STELLEN VAN VRAGEN: TIPS EN VALKUILEN

1. Manieren waarop je kinderen tot spontane reflectie kan brengen:

1. Het geven van open opdrachten.
2. De leerlingen voor een dilemma plaatsen.
3. Meegaan met een redenering en dan een kritische vervolgvraag stellen.
4. Doorspelen van vragen.
5. Met opzet een (grote) fout maken en dan doorgaan.
6. Het zaaien van twijfel / een tegenovergestelde mening naar voren brengen.
7. Een stelling overdrijven.
8. Een illustratie geven die helemaal niet past.

2. Vragen waarmee je het kritisch denken kan stimuleren:

1. Socratische vragen stellen (onderwijzen door het stellen van vragen).
2. Vragen waarmee je verwondering of verbazing uitdrukt.
3. Quasi niet-begrijpende vragen stellen.
4. Vragen en opdrachten die eigen constructies van de leerlingen oproepen.
5. Vragen die voorkennis oproepen.
6. Vragen die leerlingen actief maken.

3. Tips in het kader van interactief lesgeven:

1. Geef de leerlingen de tijd om na te denken.
2. Stel jezelf als onwetende persoon op.
3. Geef geen hints in de vorm van een eerste letter.
4. Toon interesse in de denkwijzen van leerlingen.

4. Goede vragen bij interactieve lessen:

1. Hoe kom je daaraan?
2. Hoe ben je daar achter gekomen?
3. Wie weet er een andere manier?
4. Wat zou dat betekenen?
5. Wat moet je bij deze som doen?
6. Wie had dat ook?
7. Wie heeft het anders gedaan?
8. Wat vind je van die oplossing?
9. Wil jij ... eens vertellen hoe je dat doet?
10. Wie wil daar eens op reageren?
11. Ben jij het met eens?
12. Heb jij dat ook?
13. Dacht jij dat ook?
14. Etc.

5. Interactieve valkuilen

	valkuil	remedie
A	Niet de leerlingen zijn actief, maar de leerkracht of één leerling.	Stel vragen en luister.
B	De leerkracht is teveel aan het uitleggen, verklaren, toelichting geven.	Laat leerlingen denken, verklaren, uitleggen en toelichten.
C	De leerkracht stelt te veel gesloten vragen of pseudovragen, vaak om het antwoord te horen dat hij zelf in zijn hoofd heeft.	Stel open vragen.
D	De leerkracht stelt onduidelijke vragen, waardoor er een soort vraag-en-antwoord-spelletje ontstaat ('Nee, dat bedoel ik niet, denk maar eens goed na, we hebben het er vorige week maandag nog over gehad...')	Stel duidelijke vragen.
E	De leerkracht stelt zich zodanig op dat leerlingen gedwongen worden zijn perspectief te volgen en hij verzuimt zich te verdiepen in de denksporen van zijn leerlingen.	Volg de denksporen van de kinderen.
F	De leerkracht luistert niet goed naar de leerlingen, waardoor hij het antwoord niet kan toespitsen, samenvatten of doorspelen naar andere leerlingen.	Luister goed.
G	De leerkracht werkt te weinig vanuit concreet bepaalde doelstellingen, waardoor de interactie uit kan waaiëren en kan verworden tot een verkapt kringgesprek.	Houd je doel in het oog.
H	De leerkracht laat de interactieve momenten veel te lang duren, waardoor de aandacht van de kinderen verslapt.	Houd de interactie kort en bondig.
I	De leerkracht denkt dat hij alle touwtjes strak in handen moet houden, waardoor hij de leerlingen niet in groepen aan het werk zet, maar de interactie vooral klassikaal laat plaatsvinden.	Werk ook in groepen.
J	De leerkracht is zich er onvoldoende van bewust dat interactief onderwijs niet alleen eisen stelt aan het leerkracht-handelen, maar ook aan de leerlingvaardigheden.	Oefen interactie met de kinderen. Stel duidelijke regels op.